

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

תוכן

- א. אין אב למצרי ... לא חולצין ולא מייבמין אפקורי אפקריה רחמנא לזרעיה.....1
- ב. אין איסור אשת אח לגר ... דנסבא כשהוא עובד כוכבים.....3
- ג. גר שהיה לידתו בקדושה והורתו שלא בקדושה יש לו שאר האם ואין לו שאר האב כיצד נשא אחותו מן האם יוציא מן האב יקיים.....3
- ד. אחות האב מן האם ... אחות האם מן האם ... יקיים ... ושאר כל העריות מותרות לו .. לאיתוויי אשת האב.....4
- ה. נשא אשה ובתה כונס אחת ומוציא אחת לכתחלה לא יכנס מתה אשתו מותר בחמותו.....5
- ו. חמש נשים שנתערבו ולדותיהן הגדילו התערבות ונשאו נשים ומתו ארבעה חולצין לאחת ואחד מייבם אותה הוא ושלושה חולצין לאחת ואחד מייבם נמצאו ארבע חליצות וייבום לכל אחת ואחת ... דלא תימא ליבמינהו חד לכולהו אלא כל חד וחד מייבם הדא דלמא מתרמיא ליה דידיה.....5
- ז. מקצתן אחין מן האב ומקצתן אחין מן האם ... מקצתן כהנים ומקצתן שאינן כהנים 6

דף צח.

א. אין אב למצרי ... לא חולצין ולא מייבמין אפקורי אפקריה רחמנא לזרעיה

עשרים ושתיים עריות הן שנאסרו לישראל 1 כמבואר בפרשת אחרי מות, ארבעה שאינן מצד קורבה זכר ובהמה ואשת איש ונדה, וכולן אסורות לעובד כוכבים חוץ נדה שאין בו, וח"י עריות מצד קורבה שבע הן קורבת עצמו, ושבע מצד אשתו, וד' אשת קרובים שבעל אוסר על אשתו.

ובן נח כלומר גוי, שבע שמצד אשתו כולן מותרים לבן נח, שאין אישות לעובד כוכבים, וכן ארבע של אשת קרובים כולן מותרים לבד אשת אביו, ושבע שמצד עצמו אותן שמצד אב כולן מותרים. שאין אב לעובד כוכבים

¹ ביאור הגר"א יו"ד רסט"ג

הלכות הדרג היומי

מסכת יבמות

ולכן אמרו² שעובר כוכבים מותר בבתו ובת בנו וכן אחות האב, ואחות האם יש אוסרים³ ויש מתירים⁴.

נמצא שש עריות אסורות על בני נח האם, ואשת האב, ואשת איש, ואחותו מאמו⁵, וזכור, ובהמה, שנאמר (בראשית ב פסוק כד) על פן יעזב איש את אביו על כן יעזוב איש את אביו זו אשת אביו, ואת אמו כמשמעה, ודבק באשתו ולא באשת חבירו, באשתו ולא בזכור, והיו לבשר אחד להוציא בהמה חיה ועוף שאין הוא והם בשר אחד, ונאמר (שם כ פסוק יב) אֶחָדִי בֵּת אָבִי הוּא אִךְ לֹא בֵּת אֲמִי וְתָהִי לִי לְאִשָּׁה. וי"א אף אחות אמו.

וכבר התבאר לעיל דף עז: שמדין תורה גרים⁶ שנתגיירו ועבדים שנשתחררו, כקטנים שנולדו בשעת גירותם או שיחרורם הם, ואין להם יחס זה עם זה לא מן האב ולא מן האם, והרי הם כזרים זה לזה ואין להם אחוה כלל זה עם זה, שהתורה הפקירה את זרעו של העכו"ם⁷, שנאמר (יחזקאל כג פסוק כ) בְּשָׂר חַמְזִים בְּשָׂרָם וְזָרָמַת סוּסִים זָרָמָתָם.

ומטעם זה שני אחים, אף על פי שהם תאומים, שודאי הוא ששניהם מאותו אב הם, שהרי תאומים נוצרים מטיפה אחת של זרע האב שנחלקה לשתיים, שהיתה הורתם שלא בקדושה, אפילו היתה לידתם בקדושה, לא חולצים ולא מייבמים, שכיון שאינם מתייחסים לאביהם אינם חשובים אחים מן האב, ואין יבום אלא באחים מן האב,

וכן גר⁸ שהורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה, אינו חייב על עריות של שאר האב, ואף מדרבנן לא גזרו על עריות של שאר האב בגרים, שכיון שהתורה הפקירה את זרע העכו"ם ודבר זה ידוע הוא לכל אין לאסור משום החשש שיבואו להחליפם בישראל גמור.

² לעיל נח:

³ רמב"ן

⁴ רמב"ם

⁵ רמב"ם הלכות מלכים פרק ט הלכה ה

⁶ שו"ע ונו"כ אבהע"ז קנז ג

⁷ ועיין ביאור הגר"א שם ד ס"ק ז "אף על גב דבגניורות הלך אחר הפסול אבל בגיותן רחמנ' אפקריה לזרעיה"

⁸ שו"ע ונו"כ יו"ד רסט ג

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

וכן הגר⁹ שהורתו שלא בקדושה, אף על פי שהיתה לידתו בקדושה, אינו חייב על קללת אביו.

אולם מדרבנן אסרו כל שהוא שאר בשר מאם, והחשיבו אחים מן האם כאחים, לאסור נשותיהם שנשאן לאחר גירות, הלכך אסור באמו ואחותו מאימו, ואחות אמו מן האם, זהו מצד עצמו, ומצד אשתו אסור אחות אשתו מאמה, ובת אשתו, ובת בתה, וחמותו, ואם חמותו, ומצד אישות אסור באשת אחיו מאמו כולם מ' עריות¹⁰.

ב. אין איסור אשת אח לגר... דנסבא כשהוא עובד כוכבים

גם באשת אחיו¹¹ מן האם שנאסר הגר מדרבנן, אין זה אלא אם נשאה אחיו לאחר שנתגייר אך אם נשאה קודם שנתגייר. אינה אסורה, שאינה אשת אחיו שלא היה לו קדושין בה כיון שנשאה בגיותו¹².

ג. גר שהיה לידתו בקדושה והורתו שלא בקדושה יש לו שאר האם ואין לו שאר האב כיצד נשא אחותו מן האם יוציא מן

האב יקיים

כבר התבאר לעיל דף עז: שחכמים¹³ אסרו על הגר כל קרובות שהם לו מצד האם אחר שנתגיירו, כדי שלא יאמרו הגרים באנו מקדושה חמורה לקדושה קלה, שהרי בגיותנו היתה אמנו או אחותנו מן האם אסורות עלינו, והיה זה להם קדושה חמורה, ועכשיו הותרו להם והיה זה חלול תורתנו הקדושה בעיניהם, לפיכך גזרו על כל העריות שמן האם אפילו אותן שהיו מותרות להם בגיותן. אבל בקורבה הבאה מצד האב לא גזרו, אף על פי כן לא גזרו על שום קורבה הבאה מצד האב אפילו באותן דשייך לומר באנו מקדושה חמורה לקדושה קלה, שכיון שכבר גזרו בקרובות מצד האם על כל הקרובות יאמרו שמשום דבקבלתנו עלינו עול התורה נתחדשה הלכה, לפיכך כשנתיר להם אשת אביו או אחות אביו אף על פי שלא יאמרו מותרות להן בגיותן יאמרו באנו

⁹ רמב"ם הלכות ממרים פרק ה הלכה ט

¹⁰ ובגר צד אביו מותר לגמרי בין שמצד עצמו בין מצד אישות הלכך מותר אף באשת אב ובה קל מעובד כוכבים אבל בזה חמור ממנו שכל מצד האם אסור לו בין מצד עצמו או מצד אישות הלכך אסור באמו ואחותו מאימו ואחות אמו מן האם זהו מצד עצמו ומצד אשתו אסור אחות אשתו מאמה ובת אשתו ובת חמותו ואם חמותו וכמ"ש בס"ה הנושא כו' וה"ה כו' וה"ה להנך וכמ"ש בתוס' ורמב"ן ומצד אישות אסור באשת אחיו מאמו כולם מ' עריות. ביאור הגר"א שם

¹¹ שו"ע ונו"כ יו"ד שם

¹² ש"ך שם ה

¹³ לבוש שם א ב

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

מקדושה חמורה כו', אלא יאמרו נתחדשה הלכה. וטעם נוסף משום שיש לחוש שמא נתיר ערוה לישראל, כלומר כשיתירו לגרים הקרובות יבואו לטעות ויתירו ג"כ לישראלים גמורים, אבל בקרובות האב ליכא למיחש להכי שהכל יודעין שאין אבות לגוי דרחמנא אפקירה לזרעיה דגוי בכמה מקומות.

דין הגרים בעריות של שאר בשר, כך הוא דינו, אם עבר על דתו, ועבר על איסור עריות הנוהג גם בו, בעוד שהוא גוי, ונשא אמו או אחותו מאמו, וי"א אף אחות אמו ואשת אביו, ונתגיירו הוא ואשתו מפרישין אותן, שאם לא ימחו בידו אף על פי שהוא עבר בגיותו על דתן מכל מקום יש כאן חילול תורתנו, שיאמר באתי מקדושה חמורה כו' שכבר עשיתי באיסור ועכשיו הותרה לי.

דף צח:

ד. אחות האב מן האם ... אחות האם מן האם ... יקיים ... ושאר כל העריות מותרות לו .. לאיתויי אשת האב

במקום בו אין השש חילול תורתנו הקדושה בכך שיאמר באנו מקדושה חמורה לקדושה קלה, אם נשא אינו מוציא.

לפיכך אם היה נשוי לשאר עריות בנייתו אפילו מצד האם ונתגייר הוא ואשתו עמו, כיון שאין האיסור אלא משום גזירה דישראל דלא ליתי לאיחלופי וכו' הואיל וכבר נשוי הוא אין מפרישין אותו אלא ג' חדשים להפריש בין זרע קדושה לזרע שלא בקדושה¹⁴.

אולם אם לא היה נשוי כבר בשאר שאר האם בעת שנתגייר, ונתגייר וחר כך נשא את שאסור לישא אותה, אפילו אם נשא יוציא, כיון שנשא באיסור דיהדות חמיר טפי¹⁵.

וכבר התבאר שם לעיל שיש אוסרין באשת אביו¹⁶ משום שפוסקין כמאן דאמר על כן יעזוב איש את אביו וגו' פירושו אשת אביו, והרי יש כאן טעמא שלא יאמרו באנו כו', וכן יש מחמירים גם באחות אביו¹⁷.

¹⁴ ש"ך שם ב

¹⁵ לבוש שם ג וט"ז וש"ך ג

¹⁶ רמ"א שם ג

¹⁷ ש"ך שם ד

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

ה. נשא אשה ובתה כונס אחת ומוציא אחת לכתחלה לא

יכנוס מתה אשתו מותר בחמותו

הנושא גיורת ובתה שנתגיירה עמה, או שתי אחיות מן האם שנתגיירו, בין ישראל בין גר, יושב עם אחת מהן והשנייה צריכה גט, שהרי קידושין תפסו לו בה שאינן קרובות שכל אחת כקטנה שנולדה דמיא¹⁸.

נשא גיורת ומתה מותר לישא אמה או בתה, שלא גזרו אלא בחייהן שאין לחשוש כל כך שיבואו לטעות כיון שאין נשואין יחד בעין¹⁹. ויש מהמורים גם לאחר מיתה.

בשתי אחיות מן האב שנתגיירו מותר לישא אותם יחד, שלא גזרו בשאר האב²⁰, כנוכר.

ו. חמש נשים שנתערבו ולדותיהן הגדילו התערובות ונשאו

נשים ומתו ארבעה חולצין לאחת ואחד מייבם אותה הוא

ושלשה חולצין לאחת ואחד מייבם נמצאו ארבע חליצות

וייבום לכל אחת ואחת ... דלא תימא ליבמינהו חד לכולהו

אלא כל חד וחד מייבם חדא דלמא מתרמיא ליה דידיה

חמשה נשים²¹ שהיה לכל אחת בן ידוע מחמשה אנשים, וילדו כולן במחבואה אחת, כל אחת זכר, ונתערבו חמשת הילדים, ועכשיו אין ידוע על כל אחד מהם מי הוא אביו, ולחמשת האבות ישנם בנים נוספים, וגדלו הספיקות ונשאו נשים ומתו, ונפלו נשותיהן לפני חמשת הבנים הודאין שאין אחד מהם יודע איזו היא אשת אחיו. זו היא תקנתן, ארבע מהודאין יחלצו לאחת, והחמישי ישאנה אחר שנחלצה ארבע חליצות, שאם היא אשת אחיו

¹⁸ ש"ך שם ט מהלבוש

¹⁹ טעם זה כתב הלבוש אבל בש"ך י טעם כיון דליכא לאחר מיתה אלא איסור כרת לא גזרו כיון שגם בחיים ליכא אלא גזירה ויש פוסקים דאפילו לאחר מיתה איסור וכן נראה דעת הטור להחמיר.

²⁰ ש"ך שם ה

²¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז קעו ח

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

הרי היא יבמתו ואם אינה אשת אחיו נכרית היא לו וכבר נחלצה מיבמה, שאחד מאלו הדר' שחלצו לה היה יבמה.

וכן השניה חולצין לה הדר', והחמישי ישאנה וכן כולן, נמצא שחמשתן נושאין כל אחד אשה אחר שנהלצה כל אחת ואחת ד' חליצות, והוא הדין נמי שאחד יכול לישא כולן אחר שיחלצו לה הארבע, אלא שזה יותר טוב שמא יזדמן לכל אחד ואחד שיבם את יבמתו ומצוה קעביד.

וכן אם מת אחד מהבנים הודאים ארבע הספיקות יחלצו לה והחמישי ייבם ממה נפשך.

ז. מקצתו אחיו מן האב ומקצתו אחיו מן האם ... מקצתו כהנים ומקצתו שאינן כהנים

היו קצת הודאים²² כהנים וקצתם אינם כהנים, הכהנים חולצים ולא מיבמין שמא יפגעו בחלוצה, ושאין כהנים מיבמין.

היו קצת הודאים שיש להם אחים באלו הספיקות שהם אחים מן האם שלא מן האב, וגם יש לו בהן אחיו מן האב, חולצין ולא מייבמין שמא יפגעו באשת אח מן האם.

כיצד, כגון יעקב נשא לאה והיה לה כבר בן מבעוז, ולאה אשת יעקב ילדה במחבואה עם אשה אחרת שיש לו לבעוז ועם שלש נשים אחרות שישנן שם עמה במחבואה ונתערבו הבנים, נמצא שבן בעוז מלאה שהיא עכשיו אשת יעקב יש לו בתערובות אלו אח מאם שלא מן האב שהוא בן לאה מיעקב, ובן בעוז מאשתו האחרת הוא אחיו מן האב, לפיכך אינו יכול ליבם לשום אחת מהן, שמא יפגע באשת אחיו מאמו, וחולץ ואינו מייבם. מקצתן כהנים ומקצתן שיש לה אחים מן האם, אלו ואלו חולצין ולא מייבמין.

²² שם